

Juutalaisuus

- Etninen uskonto
- ”Juutalaisen äidin lapsi on juutalainen”

Juutalaisuuden levinneisyys

- maailmassa n. 15 miljoonaa (0,2% maailman väestöstä)
- Israel on maailman ainoa maa, jossa juutalaisuus on enemmistöuskonto (76%)

Liitto ja luvattu maa

- Abraham kantaisänä
- Toora: Jumala solmi liiton Abrahamin kanssa
- Poikalasten ympärileikkaus liiton merkinä
- Juutalaiset ovat valittu kansa, jolla on Jumalan antama erityinen tehtävä
- Mooses johti kansan pois Egyptin orjuudesta luvattuun maahan → Jumalan ja kansan välinen liitto uusittiin Siinain vuorella (10 käskyä)
- kertomuksia juutalaisen kansan varhaisvaiheista muistellaan monissa juutalaisuuden juhlapyhissä

Juutalainen käsitys Jumalasta

- yksijumalainen (monoteistinen) uskonto:
- on vain yksi Jumala, Jahve
- ei kutsuta nimellä, vaan kiertoilmauksilla ("Adonai")
- Jumalasta ei saa tehdä kuvaa
- Jumala on oikeudenmukainen tuomari ja ihmisen tehtävä on noudattaa Jahven ilmoittamaa lakia, jonka ydin on ilmaistu kymmenessä käskyssä

Juutalaisten pyhä kirja

- Heprealainen Raamattu (Tanak)
 - Toora eli laki (5 Mooseksen kirjaa)
 - Profeettakirjat
 - Kirjoitukset
- Talmud (suullinen Toora)
 - Mishna
 - Gemara (selittää Mishnaa)

Juutalaisuus on lakiuskonto

- ihmisen tehtävä on noudattaa Jumalan ilmoittamaa lakia
- Toora sisältää 613 käskyä ja kehotusta, joita tulee noudattaa
- *kosher* tarkoittaa juutalaisille uskonnollisesti hyväksyttyä ruokaa
 - kiellettyjä: sianliha, äyriäiset, veri sekä liha, josta ei ole teurastettaessa vuodatettu verta pois
 - maito- ja liharuuat eri astioissa

Juutalaiset elämänkaaren juhlat

- Poikien ympärileikkaus
- Uskonnollinen täysi-ikäisyys (bar/bat mitsva)
- Häät
- Hautajaiset

Vuodenkiertoon liittyvät juhlat

- Pesah (pääsiäinen, Egyptin orjuudesta vapautumisen muistoksi)
- Jom Kippur (suuri sovintopäivä)
- Sukot (lehtimajajuhla, symboloi juutalaisten väliaikaisia asumuksia erämaavaelluksen aikana)
- Rosh hashana (uusi vuosi, shofar-torvi)
- Hanukka (valon juhla, 8-haarainen kynttelikkö)
- Purim (Esterin kirjan kertomus)

Juutalaisuuden suuntaukset

- Ortodoksijuutalaisuus
 - Haredijuutalaisuus/
ultraortodoksijuutalaisuus
- Reformijuutalaisuus
- Konservatiivinen juutalaisuus
- Messiaaninen juutalaisuus
 - Noudattavat juutalaista kalenteria ja tapoja, mutta uskovat Jeesukseen

Antisemitismi

- **antisemitismi** tarkoittaa vihamielistä suhtautumista juutalaisiin, juutalaisvastaisuutta
- kristillisen antisemitismin pohjana syytös Jeesuksen surmaamisesta
- **holokausti** = juutalaisten kansanmurha 1930-40 –luvun Saksassa
 - 75% eli n. 6 milj. juutalaista tuhottiin

Yo-kysymyksiä

- Vastaa seuraaviin kysymyksiin:
- - a) Miten toisen maailmansodan aikainen holokausti on vaikuttanut juutalaisuuteen?
- - b) Miten juutalaiset voivat selittää holokaustia pyhien tekstiensä sekä aiemman historiansa valossa? (syksy 2011)